

השו"ע פסק להלכה איסור הטמנה מערב שבת במוסיף הבל ובשבת באינו מוסיף הבל.

גזירת הטמנה בערב שבת ובשבת

מקור הדין

המשנה אוסרת הטמנה בדבר שאינו מוסיף הבל משחשיכה ומתירה בין השמשות

1. משנה מסכת שבת פרק ב משנה ז

ספק חשכה ספק אין חשכה אין... אבל... טומנין את החמין נותן בקופה של מוכין להיות חומס משחמך בן, אבל משחשכה – ודאי אין טומנין בן.

טעם הגזירה בדבר שאינו מוסיף הבל בשבת הוא שמא ימצא בשבת את קדרותיו צוננות ויבור להרתיחם על מנת לטמון.

ועוד אסרו לטמון בדבר שמוסיף הבל אפילו בערב שבת, שמא יטמין ברמץ שיש בו גחלת ויבוא לחתות בה בשבת.

2. תלמוד בבלי מסכת שבת דף לד עמוד א

אמר רבא: מפני מה אמרו: אין טומנין בדבר שאינו מוסיף הבל משחשכה כדתן במתניתין: וטומנין את החמין, טעמא – לספק חשכה, הא ודאי חשכה – אין טומנין, וסתם הטמנה דכדכר שאינו מוסיף הבל – גזירה שמא ירתיח. אמר ליה אביי: אי הכי, בין השמשות נמי ניגזר סמוך לזמן השמשות הוא מעביד מעל האור, וליכא למיחש לשמא נטענה וירתיחה! – אמר ליה: סתם קדירות רותחות הן.

ואמר רבא מפני מה אמרו אין טומנין בדבר המוסיף הבל כדתן לקמן: לא נגפת ולא חזל, ואף על גב דסתם הטמנה מבעוד יום הוא, דהא אסרינן משחשכה ואפילו מבעוד יום – גזירה שמא יטמין ברמץ שיש בה גחלת אפר המעורב בגחלים. אמר ליה אביי: ויטמין! – גזירה שמא יחתה בגחלים משחשכה, שגא לבשל הקדרה שלא בשלה כל לרכה, וגזרו אף כשישלה כל לרכה עד שיקרוף או שיקטוס.

הטמנה במבושל כל צרכו (בדבר המוסיף הבל)

בדין שהיה ראינו שהמנהג כחנניה להתיר במבושל כמאב"ד. נחלקו הראשונים האם הדין כך גם בהטמנה שהרי טעמי הגזירות שווים 'שמא יחתה בגחלים'.

דעת רשב"ם להשוות הדינים אך דעת ר"ת להחמיר בהטמנה יותר משהיה כיון שמשקיע בשמירת חומה יותר יש לחוש שיחתה.

3. חדושי הריטב"א מסכת שבת דף מז עמוד ב

כתב רשב"ם ז"ל וה"ר יוסף ז"ל דלא אסרו להטמין אלא בשיל ולא בשיל, אבל כיון דקיי"ל כחנניה דכל שהגיע למאכל בן דרוסאי מותר לשהותו על גבי האור ולא חיישינן שמא יחתה, הוא הדין דשרי בהטמנה ולא חיישינן שמא יחתה, דמאי שנא.

והקשה ר"ת ז"ל דהא דסתם הטמנה היא בבין השמשות או קרוב לו שהקדרות רותחות ורובם הגיעו למאכל בן דרוסאי ובדידהו ודאי אסרו להטמין בדבר המוסיף... והא דחיישינן בהטמנה שמא יחתה בגחלים אף על פי שכבר הגיע למאכל בן דרוסאי מה שלא חישו גבי שהיה, משום דהכא כיון שמחזור להטמינה גלי אדעתיה דבעי ליה לתבשיל דליהו רותח ומצומק ואיכא למיחש שמא לא ימצאנו רותח כרצונו ויחתה בגחלים, מה שאין כן בשהיה מניח תבשילו מגולה, וכן הסכימו רבותי ז"ל. (נראה כוונתו שתכלית ההנחה על כירה היא על מנת לבשל וממילא ניתן לומר שברגע שנבושל מספיק אין חשש חיתוי. משא"כ תכלית ההטמנה היא לשמור חום ממילא אפילו במבושל עדיין קיים חשש חיתוי)

והטור הטעים בשיטת ר"ת שתכלית ההטמנה היא לצורך מחר ולכן קיים יותר חשש

4. טור אורח חיים הלכות שבת סימן רנז

ור"ת פ' שיותר יש להחמיר בהטמנה מבשהיה לפי שמטמין לצורך מחר וצריך חיתוי טפי שלא יתקרב הילכך חיישינן ביה טפי ואסור אפי' נתבשל כמאכל בן דרוסאי: (וזה הפוך משהיה ששם השהיה לצורך מחר היתה קולא כיון שתכלית הבישול תתמשש עד מחר גם בלי חיתוי)

5. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רנז סעיף א

אין טומנין בשבת, אפילו בדבר שאין מוסיף הבל; אבל בספק חשיכה, טומנין בו. ואין טומנין בדבר המוסיף הבל אפילו מבע"י (ואפילו מבושל כל צרכו כדלהלן).

השו"ע פסק להלכה להחמיר כר"ת שיש איסור הטמנה אפילו במבושל כל צרכו

6. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רנז סעיף ז

כל היכא דאסרינן הטמנה, אפילו בקדירה מבושלת כ"צ אסרינן, ואפ' מצטמק ורע לו. הגה: וכן עיקר.

הנאה מהמאכל שהוטמן

אנשי טבריא חשבו לחמם מים על ידי הטמנה מבעוד יום של צינור צונן במים של חמי טבריא. וחכמים אסרו הנאה ממים אלה

7. תלמוד בבלי מסכת שבת דף לח עמוד ב

משנה... מעשה שעשו אנשי טבריא והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין, אמרו להם חכמים: אם בשבת – כחמין שהוחמו בשבת, ואסרינן ברחיצה ובשתיה.

8. ר' עובדיה מברטנורא מסכת שבת פרק ג משנה ד

סלון – צינור שממשיכין המים לתוכו, והיה אותו צינור משוקע בחמי טבריא ומתחמם מזה אותם המים החמים, וכשהיו המים צוננין נמשכין בתוכו מתחממין באותו סלון שנתחמם בתוך חמי טבריא. ואמרו חכמים שהמים שנמשכו באותו צינור בשבת דינם כדין חמין שהוחמו בשבת שאסורים לרחוץ בהן אפילו אבר קטן, ואסורים אף בשתיה.

הר"ן למד ממעשי זה שכל שהיתה תועלת בהטמנה בדבר המוסיף הבל נאסר התבשיל אף בדיעבד

9. ר"ן (על הרי"ף) מסכת שבת דף יח עמוד א

ומהא שמעינן דמטמין בדבר המוסיף הבל התבשיל אסור אפילו בדיעבד וכתב הרמב"ן ז"ל דדוקא בצונן שנתחמם או שנצטמק ויפה לו אבל בעומד בחמימתו כשעה ראשונה אין לנו.

השו"ע אסר הטמנה שהועילה אפילו בדיעבד

10. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רנז סעיף א

...ואם הטמין בדבר המוסיף הבל, התבשיל אסור אפילו בדיעבד. מג"א ד: מדסתם משמע דס"ל דאפי' בשונג אסור וכ"מ בהג"ה ואף על פי דבשכח ושהא מתיר בס"י רנ"ג מכל מקום בהטמנה מחמירים טפי:

ודוקא בצונן, שנתחמם או שנצטמק ויפה לו, אבל בעומד בחמימותו כשעה ראשונה, מותר לאכול בדיעבד. משנ"ב ז. וה"ה המטמין בשבת בדבר שאינו מוסיף הבל דשרי דהא אינו אלא עומד בחמימותו. מג"א ו. ודוקא תבשיל שנתבשל כ"צ אבל אם נגמר בשולו בשבת אסור (כ"מ בהגמ"ר) דודאי לא עדיף משהיה. מג"א ז.

הרמ"א התייר בשונג וכן כשהטמין למחר בדרך ארעי

הגה: י"א דאם שכח והטמין בשונג בדבר המוסיף הבל, שרי לאכול (הגהות מרדכי).

(ו"א דכל זה אינו אסור אלא כשעושה לצורך לילה, אבל כשמטמין לצורך מחר, מותר להטמין מבע"י בדבר שמוסיף הבל. (מרדכי ריש פרק כירה וב"י ס"ס רנ"ג בשם שבולי לקט), ובדיעבד יש לסמוך על זה ובלבד שלא יהא רגיל לעשות (כן).

חמין ב"פורון" אף שהקרקע שם היתה חמה ביותר, ולא חששו משום הטמנה, וצריך לומר שהטעם הוא כמו שנתבאר.

שיעור ההטמנה האוסרת לרמ"א

אג"מ (ד עד) – הטמנה מקרי כשהוא מכוסה למעלה ומן הצדדין, אבל מסתבר שמקום פנוי מהקדירה שאין שם התבשיל אם הוא רק מקצת שלא היה מכוסה אותו מקום נמי יתחשב טמון.

שש"כ (א הערה רלג) מהגרש"ז אויערבך זצ"ל שמעתי, דאם בגובה של דפנות הקדירה מגולה חלק ממנה ברוב היקפה, אין זה חשיב הטמנה, דלא משכחת כה"ג הטמנה ברמץ, ובלבד שהחלק המגולה יהיה ניכר לכל אדם ולא רק במקום אחד בשיעור מועט.

הטמנה נפרדת ממקור ההבל

המשנה אוסרת לטמון בטמון שבתוך קופה ולתת על דבר המוסיף ההבל

16. תלמוד בבלי מסכת שבת דף מז עמוד ב

קופה שטון זה מוכין וטומן זה קליד. שטמן בה אסור להניחה על גפת של זיתים

הרמב"ן מסביר שכאשר קיימת הפרדה בין הקדירה למקור ההבל אין זו הטמנה בדבר המוסיף ההבל. ומביא שני ציונים להיתר זה

17. חדושי הרמב"ן מסכת שבת דף מז עמוד ב

א. כשיש הפרדה של תחתית הקופה אין כאן הטמנה

הא דאמר' קופה שטמן בה אסור להניחה ע"ג גפת של זיתים, בשאין לה שוליים או שהן הופכין קופה על פיה להיות הקדירה טמונה בתוכה ומונחת על הגפת והקדירה עצמה נוגעת בהן, והלכך הבלא דמצד אחד כהטמנה היא כיון דמחוברת לקופה שההטמנה בתוכה דכולה קדירה טמונה היא וצדה אחד טמון בדבר המוסיף והוא מעלה הבל לכולה בתוך הקופה, אבל בשאין הקדירה נוגעת בהן הו"ל כעין שהיו ואף על פי שהקדירה טמונה בתוך הקופה הטמנה לחוד ושהיו לחוד, ולא נאסר שהיו כלל אלא בגחלים אבל לא בשאר דברים המוסיפין הבל שלא מצינו כן בגמרא, ועוד שהתירו כן בגרופה וקטומה ואף על פי שהן מוסיפין הבל,

ב. כשיש מרחק של אויר בין דבר המוסיף ההבל לסיר אין כאן דין הטמנה בדבר המוסיף ההבל אלא דין שהיה.

ואפשר שאפילו יש שוליים לה כיון שהן נוגעין בגפת עצמן נקראת הטמנה שאם טמן בדבר שאינו מוסיף וטמן על הכל בדבר המוסיף אף זה אסור וצד אחד אסור ובלבד במיני דמסקי הבלא, אבל שהיו הוא על גבי כסא של ברזל כמו שפר"ח ז"ל, ואינה נוגעת כלל בגחלים, ועל פי סברא זו נהגו במנהגי הטמנה במקומות הללו וברוב העולם (שעטפים את הסירים ושמים אותם על חצובה וממילא כיון שאינם נוגעים במקור ההבל אין זה הטמנה בדבר המוסיף ההבל).

לרבנו יונה לא מועיל הפסק אויר וכל שיש הטמנה מצד אחד והבל מצד שני הוא הטמנה בדבר המוסיף ההבל. ולהתיר אפשר רק כשהקדירה גלויה

18. ר"ן (על הרי"ף) מסכת שבת דף כב עמוד א

אבל הרב רבינו יונה ז"ל כתב דאפילו מפסיק אוירא בין קדירה לגפת אסור דכי שרי שהיו על גבי כירה קטומה אף על פי שהיא מוספת הבל דוקא כשאינה מוטמנת למעלה ומשום הנהו טעמי דכתיבנא במתני' אבל כל שהיא מוטמנת גלי דעתיה שהוא מקפיד בחמומה ולצורך מחר הוא דקא בעי לה ומשום הכי אסור להשהותה ע"ג כירה קטומה וע"ג דבר המוסיף גזירה שמא יחתה ולא התירו להשהותה אלא כשמניחה מגולה וכסויה כלומר המכסה אבל לא מוכין עליה כמנהגנו בחול וכן דעת הרשב"א ז"ל:

סיכום היתרים בדיעבד

לשו"ע: כשהטמין בדבר המוסיף הבל והיה מבושל כל צרכו ומצטמק ורע לו. או כשהטמין בדבר שאינו מוסיף הבל.

תוספת היתר לרמ"א: הטמין בשוגג. או הטמין לצורך מחר אם אינו רגיל בכך.

שיעור ההטמנה שאוסרת

לדעת ר"ת הטמנה אסורה דווקא אם מכסה את הקדירה ב'רובה או כולה'

11. ספר הישר לר"ת (חלק החדושים) סימן רלה

וחמין שלנו שאנו טומנין אף על פי שיש סביבותיו מעט רמץ כגובה אצבע אין כאן איסור, דהטמנה משמע שמכוסה בה רובו או כולו.

לר"ח אפילו תחתית הקדירה נוגעת בגחלים יש כאן הטמנה בדבר המוסיף ההבל

12. רבינו חננאל מסכת שבת דף לו עמוד א

ושיהיו זה אינה הטמנה אלא כגון כסא של ברזל והקדירה יושבת עליה והיא תלויה באבנים או כיוצא בה. אבל הטמנה ע"ג גחלים דברי הכל אסור. דקי"ל הטמנה בדבר המוסיף אסור ואפילו מבעוד יום:

להלכה השו"ע החמיר בר"ח והרמ"א הקל בר"ת

13. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רנג סעיף א

וכל זה בענין שהיה, שהקדירה יושבת על כסא של ברזל או ע"ג אבנים ואינה נוגעת בגחלים; אבל הטמנה ע"ג גחלים, לד"ה אסור. (כלומר שיש כאן הטמנה במקצת. וכתב שולחן ערוך הרב אורח חיים קונטרס אחרון סימן רנו הערה ב שהיה דווקא בדבר המוסיף הבל וכן באו"צ ב יז יב בהערות)

הגה: וי"א דאפי' אם הקדירה עומדת ע"ג האש ממש, כל זמן שהיא מגולה למעלה לא מקרי הטמנה, ושרי; וכן המנהג.

הטמנה על פלטה: הגרמ"א למד מכאן שיש איסור לספרדים להניח על גבי פלטה מערב שבת כיון שהיא הטמנה בדבר המוסיף הבל לשו"ע.

ושאר פוסקים אמרו שמכך שהשו"ע (שיח ח) התיר הנחה על גבי מיחם, מוכח שאינו דומה:

הבית מאיר הסביר שהשו"ע (שיח ח) התיר הנחה ע"ג מיחם למרות שהיא מוסיפה הבל כיון שאינה נחלשים שחלקן עוטפים את הקדירה

14. בית מאיר אורח חיים סימן רנג

א"ו עיקר טעם הטור אף לשטת הב"י דאף במגולה למעלה שייך הטמנה היינו ע"ג גחלים דלא ימלט שאיזה גחלים מסבבים הקדירה והיו הטמנה במקצת אבל קדירה ע"ג קדירה שאין העליון נוגע כלל בהדבר המוסיף ההבל אינו כלל דרך הטמנה וזה לענ"ד הפשוט בכונת הטור. (וכן כתב באו"צ ב יז א והוסיף טעם שלא שייך להטמין בתוכו. למנהג הספרדים במנחת שלמה תניינא יב י)

האול"צ נטו טעם נוסף שאיסור הטמנה קיים רק בחומרים שהדרך להטמין בהם. והוסיף שכן המנהג

15. שו"ת אור לציון חלק ב - פרק יז - דיני שהיה וחזרה

והטמנה הערה א

עוד יש לומר שבגן אין זה נחשב הטמנה, משום שאין דרך הטמנה בכך ואינו יכול להטמין בתוכו, וכמו שמותר לטמון בסלעים, כמובא ברמ"א בסימן רנ"ז סעיף ג', וכתבו התוס' בב"ב י"ט ע"א ד"ה משום, שהטעם הוא שאין דרך להטמין בכך (וכן ברא"ש ד ב ג), ע"ש. ... וכן נהגו בירושלים לשים

ליכא למיחש למידי וגם מטעם אחר י"ל דלא דמי לגפת דגפת מוסיף הבל בעצמו אבל כירה אין חומה אלא מחמת האש ובכל שעה מתקרר והולך.
וכן בשש"כ (א עה) אסר לעטוף בשמיכות בערב שבת סיר הנתון על הפלטה.

ולפי דעת זה אסור להשהות את החמין על גבי כירה קטומה שהיא מוספת הבל ולהטמין את הקדרה למעלה בבגדים אלא מניח כדרכה בחול או שמשים עליה אותו כלי רחב שאנו נוהגין לשום על גבי הקדרה דכל כי האי גונא לא הוי הטמנה:

השו"ע פסק להחמיר כר' יונה שאמילו הפסק אויר אסור

19. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רנז סעיף ח

אף על פי שמותר להשהות קדירה ע"ג כירה שיש בה גחלים ע"פ הדרכים שנתבארו בס' רנ"ג, אם הוא מכוסה בבגדים אף על פי שהבגדים אינם מוסיפים הבל מחמת עצמן מ"מ מחמת אש שתחתיהם מוסיף הבל (ואסור).

השו"ע מציע את הפתרון של הר"ן שמתאים לשיטת ר' יונה

ומיהו כל שהוא בענין שאין הבגדים נוגעים בקדירה, אף על פי שיש אש תחתיה כיון שאינו עושה דרך הטמנה, שרי. הלכך היכא שמעמיד קדירה ע"ג כירה או כופח שיש בהם גחלים, ואין שולי הקדירה נוגעים בגחלים, שיהיו מקרי ומותר ע"פ הדרכים שנתבארו בסימן רנ"ג. ואם נתן על הקדירה כלי רחב שאינו נוגע בצדי הקדירה, ונתן בגדים על אותו כלי רחב, מותר דכיון שאין הבגדים נתונים אלא על אותו כלי רחב שאינו נוגע בצדי קדירה, אין כאן הטמנה.

בחזו"ע כתב שמנהג הספרדים להקל בזה וירא שמים יחוש לשיטת השו"ע

20. חזו"ע שבת חלק א עמ' נו

ג. אף על פי שמותר להשהות תבשיל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי על גבי כירה שיש בה גחלים, וכיוצא בזה, מכל מקום אם היא מכוסה בבגדים, אף על פי שאינם מוסיפים הבל מחמת עצמן, אע"פ כן כיון שהאש שתחתיו גורמת תוספת הבל, יש אוסרים, ויש מתירים, וכן המנהג להקל.
ובהערה (עמ' נט): ומ"מ ירא שמים יחוש למה שסיים הגאון מהר"ם בן חביב (שכתב שהמנהג להתיר בערב שבת) לתת כלי רחב על הקדרה באופו שלא יהיו הבגדים נוגעים בצדי הקדרה, דבכה"ג לא מקרי הטמנה כמו שכתב מרן השו"ע.

וכן באור לציון כתב שהמנהג להקל. והביא מדרג של חומרות למעשה. אמנם לכסות מלמעלה בשבת עצמה אסור כשהסיר על מקור חום

21. שו"ת אור לציון חלק ב פרק יז - שהיה וחזרה והטמנה י

המנהג להניח לפני השבת שמיכות וכדומה על גבי הסירים. וטוב שלא יכסה בהם את הסיר לגמרי,^א אלא ישאיר חלק מהדפנות מגולות כדעת הרמ"א לעיל. שאפשר שמרן לא החמיר גם בהטמנה במקצת וגם בהבל שלא בא מהטמנה. וכן טוב שלא יעשה זאת אלא ^בלצורך סעודת שבת של בוקר, אבל לא לצורך סעודת ליל שבת שדעת המרדכי להקל בהטמנה למחר אך לא הובא להלכה. ומכל מקום ^גלכתחילה טוב להחמיר שלא להניח כלל שמיכות על הסירים, אלא באופן שאין השמיכות נוגעות בסירים כלל.

ובהערות: ומ"מ למעשה אין לכסות לכתחילה בשבת אם לא כיסה לפני השבת. (ומשמע להחזיר שמיכות קיימות מותר כדין דבר שאינו מוסיף הבל)

המשנ"ב החמיר בדיון טמינה במוכין כשיש הבל מהכירה אלא אם מדובר במקור חום שהולך ודועך

22. משנה ברורה סימן רנז ס"ק מג

אבל אם אין אש בכירה כלל י"א שאין לאסור להעמיד קדירה עליה ולכסותה בבגדים דאף שחום הכירה שתחתיה ג"כ גדול ומוסיף הבל מ"מ שרי דדוקא ע"ג גפת וכדומה אסרו משום דראוי להטמין בתוכה וגזרו שמא יטמין ברמץ אבל הכא אין ראוי להטמין בתוך הקרקע של הכירה הלכך

הלכה למעשה בדיני הטמנה

איסור הטמנה מערב שבת – אסור להטמין מערב שבת בדבר המוסיף הבל שמא יטמין באפר שיש בו גחלים ויחתה בהם (שו"ע רנז א) ואפילו מאכל שמבושל כל צרכו ומצטמק ורע לו אסור להטמין (שם ב).

איסור הטמנה בשבת – אסור להטמין בשבת עצמה אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל, כגון לעטוף במגבת סיר חם שמא ירתיח את הסיר קודם ההטמנה. ודקא^א כשהתבשיל חם (שו"ע רנז ו) ונמצא בכלי ראשון (שם ה) וכוונתו לשמור חום ולא לשמירה ממזיקים (שם ב).

הנאה ממאכל שהוטמן – מאכל שהוטמן באיסור אסור להנות ממנו עד מוצאי שבת אלא אם הוטמן בדבר^א שאינו מוסיף הבל או שהוא תבשיל^ב שמצטמק ורע לו (שו"ע רנז א) ולשיטת הרמ"א יש להתיר גם כשהטמין^ג בשוגג או הטמין בדרך ארעי בדבר המוסיף הבל מערב שבת^ד לצורך יום המחר (שם).

שיעור הטמנה בדבר שאינו מוסיף הבל – בדבר שאינו מוסיף הבל איסור הטמנה הוא דווקא אם רובו מוטמן (ומה שהחמיר השו"ע בהטמנה במקצת הוא להלכה דווקא במוסיף הבל. אול"צ ב יז יב) ולכן אם יש ברוב היקף הקדרה מקום שאינו מוטמן וניכר כלפי חוץ אין זה נקרא הטמנה (שש"כ א הע' רלג). וההיתר הוא דווקא כשהחלק שאינו מכוסה הוא חשוב באופן שגורם הפסד חום משמעותי לקדרה (ארחת שבת ב עט בשם הגרשו"א) ויש אומרים שההיתר דווקא אם החלק שאינו מוטמן הוא כנגד המקום שיש תבשיל בתוכו (אג"מ ד עד. ובארחות שבת שם דחה).

שיעור ההטמנה בדבר במוסיף הבל – לדעת השו"ע בדבר המוסיף הבל נאסרה גם הטמנה במקצת ואפילו שרק תחתית הסיר נוגעת בגחלים (שו"ע רנז א) ולרמ"א צריכה שתהיה רובה מוטמנת כדלעיל. ונחלקו בדעתו האם מועיל שרק אינה מוטמנת מלמעלה (ראה להלן סיר בישול איטי).

שימוש בארגז פח – מותר לתת קדרות בארגז פח ששומר את חום הפלטה ואין בזה משום הטמנה כיון שאין דפנות הארגז נוגעות בקדרות (שש"כ א עט).

כיסוי הסירים בערב שבת על פלטה – נהגו הספרדים לתת כיסוי על גבי סירים המושהים על כירה גרופה מערב שבת ואין בזה הטמנה בדבר המוסיף הבל כיון שהשימיות אינם מוסיפות הבל והקדרה רחוקה מהגחלים. ולפי זה התירו גם לתת שימיות על סירים המונחים על הפלטה כיון שגופי החימום מורחקים ממשטח ההנחה ע"י חרס (אול"צ יז, חזו"ע א עמ' נ). אמנם כיון שדעת השו"ע (רנז ה) להחמיר בזה, ירא שמים יתן תבנית על הסירים ועליה יניח את השימיות (חזו"ע א עמ' נט. אול"צ שם). יש אומרים שהמנהג להקל הוא רק כשמקפיד שלא ירד הכיסוי לדפנות (מאמ"ר יב) ויש אומרים שהמנהג להקל בכל אופן אך טוב להחמיר בזה (אול"צ שם).

ומנהג האשכנזים להחמיר כשו"ע שזה נקרא הטמנה בדבר המוסיף הבל שאסור בערב שבת, ולכן יתנו תבנית על הסירים ועליה יכסו בשימיות. או יטמינו בכיסוי חלקי המותר לשיטת הרמ"א כדלעיל (שש"כ א עה).

כיסוי סירים בשבת על הפלטה – מה שנהגו הספרדים להתיר הוא דווקא בערב שבת, אך ביום השבת אין מנהג להטמין ולכן למעשה אין לכסות בשבת עצמה את הסירים שעל הפלטה בשימיות, אם לא כוסו מערב שבת ואסור שהשימיות יגעו בסיר כלל ואפילו מעליה (אול"צ שם. מאמ"ר יב שהתיר למעלה רק בערב שבת. מנ"א ג כ. חזו"א לו יב) אם לא שיש הפסק לוח בין הכיסוי לקדרה כדלעיל (בית יוסף רנז ח והסתפק שם שאפילו כך אסור אלא בהפסק אויר) שאז אין הבגדים נוגעים בקדרה (שו"ע רנז ח). ויש מי שכתב להתיר כשהכיסוי עצמו נוגע רק למעלה כל שלא נוגע בצדדיו (ילקו"י רנז ג).

הטמנה במקצת בפלטה – גם לשיטת השו"ע שאסור להניח סיר על גחלים, מותר להניח על פלטה או כיסוי שעל האש ולא שייך בהם איסור הטמנה כיון^א שאין אפשרות ודרך להטמין בתוכם וכיון שהנחה עליהם^ב לא מסבבת מקצת מצדדי הסיר כגחלים (אול"צ ב יז א) ולדעת הגרמ"א (מאמ"ר שבת, ג, נ) יש לחוש בזה להטמנה ולהגביה את הקדרה כסנטימטר או שניים שלא יהיה מגע עם מקור החום.

החזרת כיסוי לקדרה בשבת – קדרה שהוטמנה בערב שבת, והיא כבר מבושלת בשבת כל צרכה, מותר בשבת להסיר ממנה הכיסוי ולשוב לכסותה אפילו בכיסוי עבה יותר וכן מותר להוסיף עליה כיסוי נוסף (שו"ע רנז ד).

סיר בישול איטי – נחלקו בו האחרונים. יש אומרים שאסור גם לרמ"א כיון שרוב הסיר מוטמן במכשיר (מנחת שלמה ב יב ט) ויש אומרים שמהדין אין לאסור בזה כיון שאינו מוטמן מלמעלה אין בזה איסור הטמנה לרמ"א (שבט הלוי ט נב ע"פ דרכי משה רנ"ג ג. תשובות והנהגות ג קו) ויש מתירים אם מניחה לצורך מחר ומכסה את כפתורי ההפעלה (חזו"ע א סד). ובאופן שנותן הגבהה בתוך הסיר הפנימי כך שיווצר מרווח בינו לסיר החיצון מותר לכו"ע (מאמ"ר נ י).

הטמנת מאכל ללא כלי – איסור הטמנה שייך גם כשעוטף מאכל שאינו נתון בכלי בדבר שדרך להטמין בו לשמור החום. ולכן אין לתת בשבת מאכל ישירות תחת השימיות שעל הקדרה (משנ"ב רנ"ג פה) וכן אין לעטוף מאכל בנייר כסף ולתיתו להתחמם בשבת על סיר שעל הפלטה כשכוונתו להסתייע בנייר לשמור חום המאכל (שש"כ א עה. מאמ"ר נ כו כט) ולגבי ערב שבת ראה לעיל בדין כיסוי סירים שעל הפלטה.

הטמנת מאכל בתוך מאכל – מאכל שאינו נתון בכלי מותר לתיתו בתוך מאכל חם אחר באופן שאין חשש בישול (שו"ע שיה ד).

הטמנת כלי בתוך מאכל – מאכל שנתון בכלי אסור לטומו בתוך תבשיל (שש"כ א פו. ערוה"ש רנח ג. שבט הלוי ג מז) ויש מי שמתיר (חזו"א לו לב).

הטמנת שקית חיטה בחמין – חיטה מבושלת כל צרכה שנתונה בשקית מותר לתתה בסיר החמין בערב שבת כדי שתתחמם לסעודת היום כיון שאין מטרת השקית לשמור החום אלא למנוע פיזור החיטה ונחשב שמתחממים יחד בסיר (אול"צ יז יג. מאמ"ר נ כג. חזו"ע א סא. שש"כ א הע' פו. ובצירוף שבכל אחד מאלו יש מי שסובר שאין בו איסור הטמנה). ויש אומרים שצריך לנקב את השקית כדי שישתלבו הטעמים (בהערה שם בשם הגר"י פישר).

חימום בקבוק בכלי שני – יש אומרים שיש הטמנה בכלי שני וממילא אסור לתת כלי עם נוזל צונן בכלי שני כדין הטמנה בדבר המוסיף הבל (ט"ז רנח א. משנ"ב). ולשיטה זו יהיה מותר רק באופן שלא טומן את כל הבקבוק (מאמ"ר נ ל). אמנם יש אומרים שכלי שני דינו כדבר שלא מוסיף הבל וממילא אין כלל איסור לטמון בו צונן (א"ר רנח ג. חזו"א לו לב. חזו"ע א סו).

מילוי טרמוס – מותר למלא טרמוס בשבת אע"פ שעושה כן לשמור על חומו ואין בזה חשש הטמנה כיון שאין הטמנה בכלי שני (חזו"ע שבת א ע. שש"כ א פב).